

POSUDEK NA DIPLOMOVOU PRÁCI (POSUDEK VEDOUCÍ PRÁCE)

Ústav etnologie a středoevropských a balkánských studií, FF UK

Autor: Kristina Hanzalová

Název diplomové práce: Podoby současné české rodiny vzhledem k představám o „tradiční rodině“

Vedoucí práce: Lenka Jakoubková Budilová

Práce Kristiny Hanzalové se věnuje jednomu z klasických témat sociokulturní antropologie – podobě rodiny. Autorka si jako cíl vytyčila zmapovat představy o rodinném uspořádání u současných mladých rodičů. Tento cíl se jí, za využití kvalitativní metodologie a rozhovorů jako základní výzkumné techniky, celkem podařilo naplnit. Výsledkem je práce, která možná není nejsilnější v teoretickém uchopení, ale přesto předkládá zajímavý obrázek o současných rodinách ze střední třídy.

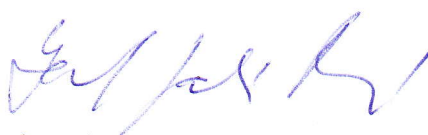
V teoretické práci věnované přehledu bádání o rodině, rodinných formách a genderové dělbě práce v rodině používá autorka celou řadu zdrojů z různých vědních disciplín. Tento výsledek je určitým kompromisem, k němuž jsme v průběhu práce společně došli, přesto s ním nejsem úplně spokojená a větší důraz na oborové texty a držení „čistší“ kulturně-antropologické linie by dle mého názoru textu prospěly. Používání textů z oblasti pedagogiky, psychologie, či sociální práce vedle historicko-antropologických, demografických a kulturně-antropologických prací totiž nutně vede k tomu, že jsou nám servírovány nejrůznější pohledy na rodinu a příbuzenství, které spolu nemají mnoho společného; často jim úplně chybí společný jmenovatel. Autorka se s tím vypořádává konstatováním, že pohledy na rodinu se různí. To trochu připomíná přístup pejska a kočky, kteří do svého dortu také přimíchali všechno, co mají rádi (víme, jak to dopadlo). Každý vědní obor si totiž konstruuje vlastní předmět svého zájmu a různé obory například pod pojmem „příbuzenství“ rozumějí úplně jiné věci. Ale jak už jsem uvedla: tuto otázku jsme s diplomantkou řešili opakovaně a výsledek je kompromisním řešením. Na druhou stranu je třeba říct, že Kristině Hanzalové se poměrně slušně podařilo představit proměny evropské rodiny v posledních cca 150 letech, s použitím odkazů na první a druhou demografickou tranzici, stejně jako vývoj rodiny v ČR po roce 1989.

Za silnější stránku práce považuji její výzkumnou část, kdy se autorce podařilo zjistit relevantní informace a podat ucelený a vcelku zajímavý rozbor představ současných mladých rodin o tom, jaké má být rodinné uspořádání, dělba práce v rodině, kolik dětí je podle nich ideálním počtem apod. Autorka zároveň splnila všechny nároky kladené na metodologii – svůj výzkumný postup jasně a srozumitelně popsala, provedla čtenáře celou cestou, kterou v průběhu získávání/vytváření a analýzy dat prošla. Líbí se mi, jakým způsobem představuje jednotlivé rodiny a jak pracuje s daty. Vybírá mladé rodiče s dětmi do 5 let a hovoří přitom s muži i ženami. Klade jim otázky na ideální podporu rodiny, jak by měla rodina vypadat a na to, zda jejich vlastní rodina se tomuto ideálu blíží. Výsledky jsou celkem zajímavé – je například zřejmé, že to, co informátoři K. Hanzalové označují za „tradiční rodinu“, je něco, co se v literatuře označuje spíše jako „moderní rodina“, tj. výsledek první demografické tranzice (model rodiny se dvěma dětmi, s matkou v domácnosti a nevelkým věkovým rozdílem mezi potomky; byť informátoři poukazovali i na soužití více generací, což by skutečně odpovídalo „tradiční rodině“). To, co sami informátoři označují jako „moderní“ by zase odpovídalo spíše „postmoderní rodině“ (nesezdané soužití, využívání chův, sigle rodiče, pracující matky, homosexuální partnerství atd.).

Co se týče formální stránky diplomové práce, nemám celkem připomínek. V textu se neobjevuje větší množství chyb či překlepů, práce je pěkně doplněna statistickými grafy. Způsob odkazování je standardní, v příloze autorka předkládá seznam použitých kódů a otázek k rozhovoru. Celkově se tedy jedná o slušně zvládnutou práci, jejíž silnou stránkou je zejména provedený výzkum. Je jen škoda, že se v závěru autorka příliš nepokusila více propojit první, teoretickou část, s výsledky svého výzkumu. Zároveň by se nabízela hlubší reflexe rozporů mezi emickými pojmy („tradiční rodina“), používanými informátory, a badatelskými kategoriemi („tradiční rodina“).

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit stupněm **velmi dobře**.

V Rudné, 24. 8. 2024

Lenka Jakoubková Budilová